

Australian Government

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

MEKONG

RISK MONITOR

ฉบับที่ 1

ธันวาคม 2025

Australian Government

ข้อสงวนสิทธิ์

สิ่งพิมพ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียผ่าน
กระทรวงการต่างประเทศและการค้า
โดยความคิดเห็นที่แสดงในสิ่งพิมพ์ฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
และไม่จำเป็นต้องเป็นความคิดเห็นของรัฐบาลออสเตรเลีย

© 2025 Global Initiative Against Transnational Organized Crime.
สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามทำซ้ำ คัดลอก หรือเผยแพร่ส่วนหนึ่งส่วนใดของสิ่งพิมพ์ฉบับนี้
ไม่ว่าในรูปแบบหรือโดยวิธีการใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
จาก Global Initiative Against Transnational Organized Crime

ติดต่อสอบถามได้ที่:

The Global Initiative Against Transnational Organized Crime
Avenue de France 23
Geneva, CH-1202
Switzerland
www.globalinitiative.net

เกี่ยวกับ MEKONG RISK MONITOR

ยินดีต้อนรับสู่ Mekong Risk Monitor ฉบับแรก รายงานฉบับนี้เป็นสิ่งพิมพ์รายคาบ จัดทำโดย Mekong Network to Counter Transnational Crime (MNET-CTC) ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินงานร่วมกันโดย Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC) และ รัฐบาลออสเตรเลีย รายงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าติดตามพัฒนาการในเศรษฐกิจผิดกฎหมายของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม ตลอดจนความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจผิดกฎหมายดังกล่าวกับประเด็นด้านการพัฒนาระดับภูมิภาค การกำกับดูแล และความมั่นคง รายงานฉบับนี้อาศัยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ เช่น นักข่าวและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อมูลจากภาคประชาสังคม และการติดตามตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลแบบเปิด เพื่อนำเสนอการวิเคราะห์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับภัยคุกคามและความเปราะบางที่กำลังก่อตัวขึ้น

รายงานแต่ละฉบับนำเสนอแนวโน้มและประเด็นสำคัญในตลาดอาชญากรรมของประเทศเหล่านี้ โดยวางพัฒนาการในระดับท้องถิ่นไว้ภายใต้พลวัตที่กว้างขึ้นในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติที่เป็นองค์กรในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งนี้ รายงานมุ่ง

ในฉบับนี้

รายงานฉบับปฐมฤกษ์นี้นำเสนอพลวัตที่เชื่อมโยงกัน 5 ประการที่กำลังกำหนดทิศทางของเศรษฐกิจผิดกฎหมายในภูมิภาค บทความแรกติดตามการใช้สินทรัพย์คริปโตในอาชญากรรมทางการเงินในเวียดนาม โดยเจาะลึกการขยายตัวของการฉ้อโกงที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลและเครือข่ายการฟอกเงิน พร้อมทั้งชี้ให้เห็นช่องโหว่ด้านการกำกับดูแลที่กลุ่มอาชญากรรมยังคงอาศัยเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ บทความที่สองวิเคราะห์สถานการณ์ล่าสุดของปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำของ สปป.ลาว พร้อมประเมินมาตรการปราบปรามของภาครัฐในระยะหลังและพิจารณาผลกระทบที่อาจมีต่ออนาคตของพื้นที่ดังกล่าว บทความที่สามมุ่งเน้นสำรวจสถานการณ์ของผู้หญิงชาวกัมพูชาที่มีความเปราะบางต่อการแสวงหาประโยชน์ โดยตรวจสอบรูปแบบการค้ามนุษย์เพื่อไปเป็นเจ้าสาวในประเทศจีนที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนบทบาทของนายหน้าและเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่มองเห็นหรือเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการค้ามนุษย์ดังกล่าว บทความที่สี่สำรวจการที่เครือข่ายค้ายาเสพติดในประเทศไทยใช้ประโยชน์จากบริการจัดส่งสินค้าผ่านแอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางการกระจายยาเสพติด ซึ่งส่งผลให้เส้นแบ่งระหว่างบริการที่ถูกกฎหมายกับระบบ

สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นในการรับมือกับปัญหา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และหุ้นส่วนระหว่างประเทศ รายงานฉบับนี้มุ่งเน้นตลาดอาชญากรรม 4 ประเภท ได้แก่ การแสวงหาประโยชน์และการล่อลวงเม็ดเงินต่อผู้หญิงและเด็กหญิง ปฏิบัติการหลอกลวงทางไซเบอร์ การค้ายาเสพติด และอาชญากรรมทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีก่อให้เกิดโอกาสใหม่ให้กับองค์กรอาชญากรรมได้อย่างไร ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงแนวทางตอบสนองของรัฐบาล ชุมชน และภาคประชาสังคมต่อความท้าทายดังกล่าว

เราขอเชิญชวนผู้อ่านและผู้มีส่วนร่วมทุกท่านร่วมแบ่งปันข้อเสนอแนะ ข้อมูลหรือแนวคิดสำหรับรายงานฉบับถัดไป โดยเฉพาะประเด็นที่สะท้อนแนวโน้มใหม่ เพิ่มหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือให้บริบทต่อพัฒนาการที่กำลังดำเนินอยู่ในตลาดอาชญากรรมของภูมิภาค สามารถติดต่อทีมงาน MNET-CTC ได้ที่:

ioannis.vlassis@globalinitiative.net

โลจิสติกส์ของอาชญากรรมพราวดูเลือกไป บทความสุดท้ายประเมินสถานการณ์การลักลอบขนเงินสดเข้าและออกจาก สปป.ลาว โดยวิเคราะห์บทบาทสำคัญของเงินสดในระบบเศรษฐกิจอาชญากรรมภายในประเทศ และชี้ให้เห็นว่าพรมแดนที่ควบคุมได้ยากและข้อจำกัดด้านศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเอื้อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินข้ามพรมแดนได้อย่างไร โดยภาพรวม บทความเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นต่อชุมชน สถาบันของรัฐ และระบบเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

บริการจัดส่งสินค้าในประเทศไทยถูกใช้เป็นช่องทางกระจายสินค้าที่รวดเร็วและเชื่อถือได้สำหรับเครือข่ายค้ายาเสพติด

นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือได้ส่งผลให้ธุรกิจบริการจัดส่งด้วยรถจักรยานยนต์ในเขตเมืองของประเทศไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากเดิมที่ให้บริการรับส่งผู้โดยสาร ปัจจุบันครอบคลุมถึงการจัดส่งอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค และสินค้าอื่น ๆ โดยแรงงานในภาคการจัดส่งผ่านแอปพลิเคชันได้กลายเป็นสัดส่วนสำคัญของกำลังแรงงานไทยในปัจจุบัน ปัจจุบันมีผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับส่งสินค้าและอาหารหรือไรเดอร์ทั่วประเทศประมาณ 300,000 - 400,000 คน⁹² โดยในจำนวนนี้ราว 100,000 - 200,000 คน ปฏิบัติงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ⁹³

เครือข่ายอาชญากรรมกำลังใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ของบริการเหล่านี้เพื่อขยายระบบการกระจายสินค้า รายงานข่าวและการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่าไรเดอร์บางส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา โดยรูปแบบที่พบมากที่สุดคือการที่ไรเดอร์ขนส่งห่อพัสดุยาเสพติดที่ถูกสั่งซื้อทางออนไลน์⁹⁴ ปัญหาดังกล่าวมีความรุนแรงถึงขั้นที่ในปี 2562 แกร็บ (Grab) ซึ่งเป็นซูเปอร์แอปที่ได้รับความนิยมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการจัดอบรมให้แก่พาร์ทเนอร์คนขับมากกว่า 200 ราย การอบรมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่กำกับดูแลการจัดส่งพัสดุ ตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการตรวจสอบและระบุพัสดุต้องสงสัยที่อาจบรรจุยาเสพติดหรือสินค้าผิดกฎหมายอื่น⁹⁵ มีการประเมินว่าการกระจายยาเสพติดผ่านไรเดอร์มีแนวโน้มแพร่หลายมากขึ้นขึ้นภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และไรเดอร์ยังคงเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมสำหรับการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยที่มีอยู่ชี้ให้เห็นว่ายาเสพติดที่ถูกจัดส่งผ่านไรเดอร์ บ่อยที่สุด ได้แก่ เมทแอมเฟตามีน (ซึ่งเรียกกันในท้องถิ่นว่า “ยาบ้า”) เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก (“ยาไอซ์”) เคตามีน (“ยาเค”) และยาเสพติดชนิดใหม่ที่เริ่มปรากฏมากขึ้นซึ่งรู้จักกันในชื่อ “หนม” หรือ “ลาบูบู้” โดยเป็นยาเม็ดที่ออกแบบให้มีรูปร่างคล้ายของเล่นสะสมซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย และผลิตในลักษณะมีสีส้มคล้ายขนม⁹⁷ โดยทั่วไป พัสดุนขนาดเล็กมักถูกขนส่งโดยไรเดอร์ที่ไม่ทราบข้อเท็จจริง ขณะที่การขนส่งล็อตใหญ่ซึ่งถูกตรวจยึดจากการบุกจับของตำรวจ มักเกี่ยวข้องกับ “ไรเดอร์ปลอม” ที่ปลอมตัวเป็นพนักงานของบริการจัดส่งทั่วไป วิธีการซุกซ่อนมีความหลากหลาย โดยมักพบของผิดกฎหมายซ่อนอยู่ภายในบรรจุภัณฑ์ของสินค้าอุปโภคบริโภค หรือซ่อนอยู่ในถุงพลาสติกแบบซิปล็อคเล็กที่สุดในกระเป๋าเสื้อผ้าหรือรองเท้า⁹⁸

รูปแบบการกระจายสินค้า

แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียบางประเภท โดยเฉพาะ X (Twitter) Facebook และ Instagram ทำหน้าที่เป็นตลาดออนไลน์สำหรับยาเสพติด ซึ่งลูกค้าสามารถเลือกดูสินค้าและสั่งซื้อได้ แพลตฟอร์มเหล่านี้ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางการตลาดโดยใช้กลยุทธ์ที่เอื้อต่อ “เส้นทางประสบการณ์ของลูกค้า” เช่น การให้รายละเอียดเกี่ยวกับยาเสพติด การจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย รีวิวจากลูกค้า และกิจกรรมลักษณะคล้ายแคมเปญที่มอบส่วนลดเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้ซื้อ⁹⁹ พนักงานของบริการจัดส่งทั่วไปวิธีการซุกซ่อนมีความหลากหลาย โดยมักพบของผิดกฎหมายซ่อนอยู่ภายในบรรจุภัณฑ์ของสินค้าอุปโภคบริโภค หรือซ่อนอยู่ในถุงพลาสติกแบบซิปล็อคเล็กที่สุดในกระเป๋าเสื้อผ้าหรือรองเท้า⁹⁸

เมื่อมีการสั่งซื้อยาเสพติดแล้ว การจัดส่งจะดำเนินการผ่านไรเดอร์โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ผู้ค้ายาเสพติดมักอาศัยคนกลางเพื่อนำพัสดุไปส่งต่อไปยังไรเดอร์ที่ไว้วางใจได้ ซึ่งทำหน้าที่ลำเลียงต่อไปยังผู้ขายรายย่อยในพื้นที่เพื่อสร้างความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือ ผู้ค้ายาเสพติดจะจัดหาอาหารและน้ำกระท่อมให้แก่ไรเดอร์¹⁰⁰ โดยมักจัดให้มีการนัดหมายส่งก่อนมอบและการรวมตัวกันที่ร้านขายกระท่อม สถานที่เหล่านี้ทำหน้าที่เป็นจุดนัดพบและพื้นที่สังสรรค์ นอกจากนี้ ผู้ค้ายาเสพติดยังจ่ายสินบนให้แก่สถานีตำรวจในพื้นที่ และได้รับสิ่งที่เรียกว่า “ตุ้ตแต่งสายตรวจ” ซึ่งทำหน้าที่เสมือน “ใบอนุญาต” ทำให้สถานีดังกล่าวได้รับการยกเว้นจากการตรวจค้นของตำรวจในพื้นที่ ไรเดอร์รายหนึ่งให้สัมภาษณ์อธิบายว่า ในชุมชนของเขา การจับกุมส่วนใหญ่มักดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกหรือชุดปฏิบัติการพิเศษมากกว่าจะเป็นตำรวจท้องที่ ซึ่งอาจไม่ได้รับสินบนหรือไม่ทราบเกี่ยวกับการจัดส่งดังกล่าว¹⁰¹

ไรเตอร์บริการจัดส่งมีบทบาทอย่างไรในการกระจายยาเสพติด

สามารถจำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องของไรเตอร์ในการจัดส่งยาเสพติดได้ 3 รูปแบบ รูปแบบแรก ไรเตอร์บางรายทำงานประจำเป็นไรเตอร์ส่งอาหาร แต่ในขณะที่เดียวกันกลับมีส่วนร่วมในการกระจายยาเสพติด โดยนำยาเสพติดไปวางไว้ยังสถานที่ที่กำหนด กรณีตัวอย่างหนึ่งคือการจับกุมไรเตอร์รายหนึ่งซึ่งทำงานทั้งในบริการจัดส่งผ่านแอปพลิเคชันและเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างที่ตลาดประชานิคม ซึ่งเป็นตลาดสินค้ามือสองยอดนิยมทางฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่ได้ตรวจยึดยาเสพติดจำนวนมาก ได้แก่ ยาเมทแอมเฟตามีน 20,200 เม็ด บรรจุในถุงชา เมทแอมเฟตามีนชนิดผลึก 6.3 กรัม และเคตามีน 9 กิโลกรัม ไรเตอร์รายดังกล่าวยอมรับว่าเขาเริ่มหันมาจำหน่ายยาเสพติดหลังจากตกงาน และได้จัดส่งยาให้ลูกค้าแล้ว 10 ครั้งก่อนถูกจับกุมตามคำให้การของเขา ลูกค้าติดต่อผ่าน Instagram และจะปิดบัญชีทันทีหลังจากส่งมอบยาเสร็จสิ้น จากนั้นจะมีการสร้างบัญชี Instagram ใหม่สำหรับคำสั่งซื้อที่ยืนยันแล้วแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้ค้ายาเสพติดสามารถลดความเสี่ยงในการถูกติดตามได้¹⁰² ยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่าไรเตอร์รายดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายอาชญากรรมไรเตอร์กว่านี้หรือไม่

อีกหนึ่งกรณีตัวอย่างหนึ่งจากจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ไรเตอร์ส่งอาหารรายหนึ่งถูกจับกุมที่ท่ารถเมย์ของเขา โดยพบยาเมทแอมเฟตามีนจำนวน 1,200 เม็ด และยาเมทแอมเฟตามีนชนิดผลึกมากกว่า 1.4 กิโลกรัม ระหว่างการสอบสวน ไรเตอร์รายดังกล่าวรับสารภาพว่าได้รับคำสั่งให้วางยาเสพติดไว้ตามสถานที่ที่กำหนด ผู้ค้ายาเสพติดเป็นผู้จัดหาให้ ซึ่งเขาจะซุกซ่อนโดยการฝังไว้ในพื้นที่ของเพื่อนที่มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) เขาได้รับค่าตอบแทน 15,000 บาท (ประมาณ 450 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อกิโลกรัมที่จำหน่ายได้ โดยจะได้รับเงินหลังจากนำส่งสินค้าตามจำนวนที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว¹⁰³

รูปแบบที่สองพบได้แพร่หลายมากกว่า และเกี่ยวข้องกับการที่ผู้ขับขี่ขนส่งพัสดุซึ่งบรรจุยาเสพติดโดยไม่รู้ตัว โดยยาเสพติดถูกสั่งซื้อผ่านบริการจัดส่งผ่านแอปพลิเคชัน ยาเสพติดอาจถูกซุกซ่อนได้หลายวิธี เช่น ซ่อนอยู่ในบรรจุภัณฑ์ของสินค้าอุปโภคบริโภคอย่างเครื่องสำอาง¹⁰⁴ หรือซ่อนอยู่ในกระเป๋าใส่แล็ปท็อป¹⁰⁵ แม้ว่าไรเตอร์จะได้รับการฝึกอบรมให้สังเกตสิ่งผิดปกติที่อาจบ่งชี้ว่าพัสดุมีการซุกซ่อนยาเสพติด เช่น ผู้ส่งปฏิเสธที่จะถ่ายรูปพร้อมพัสดุ (ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่พบได้ทั่วไปในประเทศไทย)¹⁰⁶ ความไม่สอดคล้องระหว่างน้ำหนักของพัสดุกับสิ่งของที่ระบุไว้¹⁰⁷ หรือคำขอให้จัดส่งในช่วงดึก วิธีการเหล่านี้สามารถพบได้ทั่วไป เนื่องจากผู้ค้ายาเสพติดสามารถใช้ระบบแอปพลิเคชันเพื่อเรียกบริการจัดส่งพัสดุ โดยระบุจุดวางของและปลายทางเพื่อกระจายยาเสพติดได้โดยไม่ทิ้งร่องรอยการปรากฏตัวของตนโดยตรง¹⁰⁸

รูปแบบที่สามได้รับการระบุจากปฏิบัติการร่วมกันระหว่างกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) (ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการใช้ยาเสพติด) และกองกำกับการคุ้มครองเด็กและสตรีสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ความร่วมมือดังกล่าวส่งผลให้สามารถตรวจยึดยาเสพติดจำนวนมากและหลากหลายประเภทได้ กรณีที่น่าสนใจกรณีหนึ่งเกิดขึ้นในชุมชนวัดทองเพลง เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจพบเครือข่ายค้ายาเสพติดที่ปกปิดปฏิบัติการของเครือข่ายโดยให้คนขับสวมเครื่องแบบและตกแต่งรถจักรยานยนต์เป็นบริการจัดส่งที่เป็นที่รู้จัก วิธีการดังกล่าวทำให้ผู้ค้ายาเสพติดสามารถกระจายยาเสพติดภายในชุมชนได้ โดยหลีกเลี่ยงการถูกตรวจพบตามด่านตรวจของตำรวจ

ปัจจัยที่ทำให้วิธีการเหล่านี้ประสบความสำเร็จ

โซเชียลมีเดียได้ช่วยเพิ่มการเข้าถึงและการบริโภคยาเสพติดในระดับโลกอย่างก้าวกระโดด เนื่องจากสามารถสั่งซื้อยาเสพติดได้อย่างง่ายดายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ตามรายงานในปี 2021 ระบุว่า X (Twitter) เป็นแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยมมากที่สุดสำหรับการจำหน่ายยาเสพติดออนไลน์ในประเทศไทย รองลงมาคือ Facebook และ Instagram โดยผู้ขายส่วนใหญ่มักกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร¹¹⁰ ภาพด้านล่างแสดงตัวอย่างภาพหน้าจอบัญชีผู้ขายยาเสพติดบน X (Twitter) ซึ่งในประวัติบัญชีมีข้อความว่า “ส่งด่วน Grab กรุงเทพมหานคร” ขณะที่โพสต์ที่ปักหมุดระบุว่า “ส่งจริงส่งตลอด” การค้นหาบัญชีลักษณะนี้ทำได้โดยใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อย เพียงค้นหาด้วยคำภาษาไทยก็สามารถพบผลลัพธ์ได้ โดยคำสำคัญที่ใช้ค้นหา ได้แก่ “ตัวใหญ่” หมายถึง “ขนาดใหญ่” ซึ่งใช้เรียกไอซ์ “ตัวเล็ก” หมายถึง “ขนาดเล็ก” ใช้เรียกยาบ้า หรือ “หมนมอก” หมายถึง “ขนมต่างประเทศ” ซึ่งเป็นคำเรียกในวงการสำหรับยาไอ (MDMA)¹¹¹ ลูกค้าสามารถสั่งซื้อผ่านการส่งข้อความโดยตรงบนแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย หรือเปลี่ยนไปใช้แอปพลิเคชันส่งข้อความแบบเข้ารหัสที่นิยมใช้ในประเทศไทย เช่น Line เพื่อดำเนินการซื้อขายให้เสร็จสิ้น

ลักษณะเด่นประการหนึ่งของตลาดยาเสพติดออนไลน์ คือความสามารถในการจัดส่งได้อย่างรวดเร็วไปยังทุกพื้นที่ ซึ่งช่วยลดความจำเป็นที่ผู้ขายต้องดำเนินการจากสถานที่ตั้งถาวร¹¹² ส่งผลให้บริการจัดส่งของประเทศไทยกลายเป็นช่องทางที่เหมาะสมสำหรับการลักลอบค้ายาเสพติด อีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องคือการใช้บริการจัดส่งคือไรเตอร์สามารถหลีกเลี่ยงการตรวจค้นได้ เนื่องจากความไว้วางใจในเครื่องแบบ และการรับรู้ว่ามีระบบกำกับดูแลจากผู้ใช้บริการอยู่แล้ว จากการศึกษาสัมภาษณ์ นักวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาด้านแรงงานขนส่งพัสดุในประเทศไทย ระบุว่าเครื่องแบบของไรเตอร์ช่วยสร้างความชอบธรรมให้กับบริการดังกล่าว จึงลดโอกาสที่เจ้าหน้าที่จะตรวจค้นหรือซักถามเพื่อตรวจสอบ¹¹³

ภาพหน้าจอบัญชีผู้จำหน่ายยาเสพติดบน X (Twitter) วันที่ 8 กันยายน 2025

อดีตผู้นำสหภาพไรเดอร์ ระบุว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมักเข้าใจว่าผู้ให้บริการมีการกำกับดูแลผู้ขับอย่างเข้มงวด ตัวอย่างเช่น ไรเดอร์ต้องยื่นเอกสารตรวจสอบประวัติอาชญากรรมในระหว่างขั้นตอนการสมัครงาน อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบดังกล่าวเป็นข้อกำหนดให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียวเมื่อได้รับการว่าจ้าง และผู้ให้บริการอาจไม่ทราบไรเดอร์ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมายภายหลังในระหว่างที่ทำงานให้กับบริษัท¹¹⁴ ไรเดอร์ที่สวมเครื่องแบบยังได้รับประโยชน์จากการผ่อนปรนของตำรวจด้วย โดยไรเดอร์รายหนึ่งอธิบายว่า แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากความเห็นอกเห็นใจของตำรวจที่มีต่อไรเดอร์ ซึ่งถูกมองว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ตลอดจนความเชื่อมั่นต่อระบบการตรวจสอบของแอปพลิเคชัน¹¹⁵

ด้วยเทคโนโลยีแผนที่ที่ก้าวหน้า แอปพลิเคชันจัดส่งสามารถช่วยให้ไรเดอร์ดำเนินการส่งสินค้าได้อย่างแม่นยำในเชิงพื้นที่ ตัวอย่างเช่น มาลีญา โชติสกุลรัตน์ ผู้อำนวยการฝ่ายรัฐกิจสัมพันธ์ของ LINE MAN Wongnai ซึ่งเป็นหนึ่งในบริษัทเทคโนโลยีและซูเปอร์แอปรายใหญ่ของประเทศไทย ได้อธิบายว่า บริการจัดส่งช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญหายของสินค้า เมื่อเทียบกับวิธีการกระจายสินค้าแบบดั้งเดิมที่ไม่สามารถติดตามได้และมีความเสี่ยงต่อการถูกขโมยมากกว่าในทางตรงกันข้าม เทคโนโลยีการจัดส่งช่วยให้สามารถติดตามตำแหน่งของไรเดอร์ได้ แม้ว่าไรเดอร์จะไม่ทราบถึงสิ่งของที่ผิดกฎหมายภายในพัสดุก็ตาม¹¹⁶

ช่องโหว่เชิงนโยบายยิ่งเอื้ออำนวยต่อการจัดส่งยาเสพติด เพื่อคุ้มครองผู้ขับขี่และลูกค้าจากการปนเปื้อนของอาหารหรือความเสียหายต่อพัสดุ ผู้ขับขี่จึงถูกห้ามไม่ให้เปิดหรือทำการตรวจสอบพัสดุ แม้ว่านโยบายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษามาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ โดยเฉพาะในกรณีของอาหาร

แต่ก็เปิดช่องให้ผู้ค้ายาเสพติดใช้ประโยชน์จากระบบได้ การที่ไรเดอร์ถูกห้ามไม่ให้เปิดบรรจุภัณฑ์อาหาร ทำให้สามารถอ้างได้อย่างมีเหตุผลว่าไม่ทราบถึงสิ่งของภายใน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความพยายามในการบังคับใช้กฎหมาย¹¹⁷

อีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้ออำนวยคือ การวิจัยเชิงระบบและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระจายยาเสพติดผ่านไรเดอร์ยังมีจำกัด แม้ว่าจะมีรายงานข่าวเกี่ยวกับการมีส่วนเกี่ยวข้องของไรเดอร์กับการค้ายาเสพติดปรากฏให้เห็นเป็นระยะ¹¹⁸ แต่ยังไม่มีการเผยแพร่สถิติอย่างเป็นทางการจากหน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่าง ป.ป.ส.¹¹⁹ จึงมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดส่งยาเสพติดผ่านแอปพลิเคชัน วิธีที่ไรเดอร์เชื่อมโยงกับนายหน้าและเครือข่ายผู้ค้าส่ง ตลอดจนบทบาทของการกระจายยาเสพติดผ่านแอปพลิเคชันต่อโครงสร้างตลาดยาเสพติดในประเทศไทยและในระดับภูมิภาค

แม้ว่าบริการจัดส่งจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวันในกรุงเทพมหานคร แต่ก็ถูกกลุ่มอาชญากรรมใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลายเช่นกัน ช่องโหว่ที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคกลับถูกผู้ค้ายาเสพติดนำไปใช้โดยอาศัยระบบจัดส่งเป็นส่วนขยายของเครือข่ายการกระจายสินค้า และซุกซ่อนสิ่งของผิดกฎหมายไว้ท่ามกลางคำสั่งซื้อที่ถูกกฎหมายนับล้านรายการ “ผู้ค้ายาเสพติดมองหาช่องทางที่ง่ายและไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ในการกระจายสินค้า นี่จึงเป็นเหตุผลที่แพลตฟอร์มจัดส่งมักถูกเลือกใช้” มาลีญา โชติสกุลรัตน์ กล่าว¹²⁰ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวยังสะท้อนถึงความท้าทายสำคัญในการตอบสนองต่อปัญหา โดยเธอรระบุว่า “พื้นที่ที่พัสดุดูส่งมอบ ผู้ค้ายาเสพติดก็ปลอดภัย และมีโอกาสน้อยที่จะถูกดำเนินคดี”

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

เกี่ยวกับ GLOBAL INITIATIVE

GLOBAL INITIATIVE AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME เป็นเครือข่ายระดับโลกที่มีผู้เชี่ยวชาญในเครือข่ายมากกว่า 700 คนจากทั่วโลก GLOBAL INITIATIVE จัดให้มีเวทีเพื่อส่งเสริมการอภิปรายที่กว้างขวางยิ่งขึ้นและแนวทางที่มีนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างยุทธศาสตร์ระดับโลกที่ครอบคลุมและทั่วถึงในการต่อต้านองค์กรอาชญากรรม

www.globalinitiative.net

Australian Government

Mekong Network to Counter Transnational Crime (MNET-CTC) ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียผ่านความร่วมมือหุ้นส่วนกลุ่มแม่น้ำโขง-ออสเตรเลีย และดำเนินการโดย Global Initiative Against Transnational Organized Crime

